

Brüssel, 20.2.2013
COM(2013) 83 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

**Sotsiaalsed investeeringud majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamiseks – sealhulgas
Euroopa Sotsiaalfondi rakendamine aastatel 2014–2020**

{SWD(2013) 38 final}
{SWD(2013) 39 final}
{SWD(2013) 40 final}
{SWD(2013) 41 final}
{SWD(2013) 42 final}
{SWD(2013) 43 final}
{SWD(2013) 44 final}

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Sotsiaalsed investeeringud majanduskasvu ja ühtekuuluvuse edendamiseks – sealhulgas Euroopa Sotsiaalfondi rakendamine aastatel 2014–2020

SISSEJUHATUS

Tööhõive ja majanduskasvu strateegias „Euroopa 2020”¹ on sätestatud eesmärk päästa vähemalt 20 miljonit inimest vaesusest ja sotsiaalsest tõrjutusest ning suurendada 20–64 aastaste hulgas tööhõivet 75%-ni. Strateegias „Euroopa 2020” esitatud juhtalgatused, sealhulgas „Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogramm” ning „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava” toetavad nende eesmärkide saavutamiseks tehtavat tööd. Euroopa poolaasta on raamistik, mille alusel liikmesriikide majandus- ja sotsiaalreforme juhitakse ja kontrollitakse. Sotsiaalse kaitse ja sotsiaalse kaasatuse avatud koordinaatsiooni meetodi kasutamine on toetanud liikmesriikides neis valdkondades läbiviidavate struktuurireformide juhtimist. Majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamine ning võitlus sotsiaalse tõrjutuse ja diskrimineerimise vastu on Euroopa Liidu põhieesmärgid, mis on kirja pandud ka Euroopa Liidu lepingus². Euroopa Liidu põhiõiguste hartas on sätestatud, et nii ELi institutsioonid kui ka liikmesriigid peavad ELi õigusaktide rakendamisel austama isiku- ja kodanikuõigusi ning poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid õigusi.

Euroopa Komisjoni president José Manuel Barroso rõhutas 2012. aasta Euroopa Liidu olukorda käsitlevas kõnes: „*Just need Euroopa riigid, kus on kõige tõhusamad sotsiaalkindlustussüsteemid ja kõige paremini väljakujunenud sotsiaalpartnerlused, kuuluvad maailma kõige edukamate ja konkurentsivõimelisemate majanduste hulka*”.

Majanduskriisi tagajärjel on paljudes riikides suurenenud oht sattuda vaesusesse, olla sotsiaalselt tõrjutud või kaotada töö³. Suurenevad ka lõhed liikmesriikide sees ja nende vahel. See asjaolu ei ohusta mitte ainult strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamist ja Euroopa ülemaailmset konkurentsivõimet, vaid sellel võivad olla ka kaugeleulatuvad negatiivsed sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed, sest mitte ainult üksikisikud, vaid ühiskond tervikuna peab kandma töötusest, vaesusest ja sotsiaalsest tõrjutusest tulenevaid sotsiaalseid ja majanduslikke kulusid⁴.

Sotsiaalhoolekandesüsteemid on aidanud parandada sotsiaalset olukorda, kuid demograafiliste muutuste ning finants- ja majanduskriisi tagajärjel on nende toimimine raskendatud. Sellest tulenev surve liikmesriikide eelarvetele ja oht, et see toob tulevikus tööturul kaasa struktuurse tööjõupuuduse, muudab äärmiselt vajalikuks sotsiaalpoliitika ning selle rahastamise ajakohastamise ja optimeerimise. Väga oluline on tagada olemasolevate vahendite kasutamine parimal viisil ja vältida võimalust, et kriisi kahjulik mõju jääb püsima, seda nii riikides, kus eelarvevahendid on piiratud kui ka neis liikmesriikides, kus vahendeid jätkub vabamalt.

¹ Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia, KOM (2010) 2020, 3. märts 2010; Euroopa Ülemkogu 17. juuni 2010. aasta järeldused.

² Euroopa Liidu lepingu artikkel 3.

³ Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse riskirühma kuuluvate inimeste arv on alates 2008. aastast kasvanud 18s liikmesriigis 26st liikmesriigist, mille kohta on olemas 2011. aasta andmed (Eurostat).

⁴ Vt komisjoni talituste töödokumenti „Demograafiliste ja sotsiaalsete suundumuste näitajad – sotsiaalpoliitika panus tööhõivele, kaasatusele ja majandusele”, SWD(2013)38.

Tulevane majanduskasv ja konkurentsivõime nõuavad investeeringuid inimkapitali, millel rajaneb tootlikkuse kasv ja innovatsioon⁵.

Sotsiaalhoolekandesüsteemid täidavad kolme ülesannet: sotsiaalsed investeeringud, sotsiaalkaitse ja majanduse stabiliseerimine. Sotsiaalsed investeeringud tähendavad inimeste võimekuse suurendamist praegu ja tulevikus. Teiste sõnadega on sotsiaalpoliitikal lisaks kohesele mõjule ka pikaajaline mõju, kuna see toob aja jooksul majanduslikku ja sotsiaalset kasu, nimelt suurenevad võimalused saada tööd või suuremat töötasu. Eelkõige aitavad sotsiaalsed investeeringud inimesi ette valmistada toimetulekuks elus ettetulevate riskidega, mitte lihtsalt ei aita tagajärgi likvideerida. Sotsiaalpoliitika ajakohastamisel on vaja rahastamisotsuste tegemisel süstemaatiliselt lähtuda tulemustest ning läheneda süstemaatiliselt sellele, mis ülesanne võiks sotsiaalpoliitika meetmetel olla inimese erinevates eluetappides alates hariduse omandamisest, läbides eluperioodi, kus inimene töötab või on töötu, ning lõpetades haigeks jäämise ja vanadusega.

Tihti peab sotsiaalpoliitika täitma korraga kahte või koguni kolme eespool nimetatud ülesannet ja need rollid võivad üksteist toetada. Tavaliselt aitab sotsiaalkaitse tagamine halbadel aegadel kaasa sellele, et varem inimkapitali investeeritud vahendid jäävad alles. Seega oleks eksitav see, kui eelarve üksikuid osad eraldataks konkreetse ülesande täitmiseks. Konkreetse poliitilise kulutuse jaoks tehtud investeeringu mõju sõltub suuresti sellest, kuidas investeeringud on kavandatud (tingimused, kestus jne), milline on riiklik taust (täiendavus muude poliitikavaldkondadega) ja ajastus (majanduslik olukord, majanduskasvu suundumused). Näiteks on lastehoiul kaitsev roll, kuid kui see on hästi läbi mõeldud, on see ka oluline investeering, st seeläbi parandatakse üksikisikute oskusi ja edendatakse kaasatust. Rootsis on naiste tööhõivemäär üks kõrgemaid Euroopas, seda tänu riigi peresõbralikule tööhõivepoliitikale ja soodsatele vanemapuhkustele, mida toetavad investeeringud kõigile kättesaadavasse lastehoidu.

Hästi läbi mõeldud sotsiaalhoolekandesüsteemid, mis ühendavad sotsiaalseid investeeringuid sotsiaalpoliitika kahe teise ülesandega, sotsiaalkaitse tagamise ja majanduse stabiliseerimisega, suurendavad sotsiaalpoliitika tõhusust ja tulemuslikkust ning tagavad, et samaaegselt jätkub õiglasema ja kaasavama ühiskonna toetamine. Sotsiaalpoliitika ajakohastamine tähendab eelkõige aktiveerimismeetmete tähtsuse tõstmist. See võimaldab inimestel oma võimete piires aktiivselt ühiskonna- ja majanduselus osaleda. Toetuskavad peavad aitama leida väljapääsu raskest olukorrast ja seega peab toetus olema oma olemuselt ajutine. Siia juurde kuulub tingimuste seadmine asjakohase ja konkreetse eesmärgi saavutamiseks (nt koolitusel osalemine). Toetus peab olema sihipärasemalt suunatud neile, kes seda vajavad, ja ajal, mil nad seda vajavad. Personaalsed ja terviklikud teenused ja hüvitised (mida osutatakse näiteks ühe keskasutuse vahendusel) võivad tugevdada sotsiaalpoliitika tõhusust. Lihtsustatud menetlused aitavad hädasolijatel hüvitistele ja teenustele hõlpsamini ligi pääseda, samuti välditakse nii kattuvaid toetuskavu ja kulusid.

Käesoleva teatisega koos esitatakse komisjoni soovitus „Investeeringutes lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist” ja mitu komisjoni talituste töödokumenti. Koos moodustavad need dokumendid sotsiaalsete investeeringute paketi. See pakett on poliitiline raamistik, mille järgi liikmesriigid vajadusel muudavad oma sotsiaalpoliitika inimese kõiki eluetappe hõlmavate sotsiaalsete investeeringute kesksemaks; laiem eesmärk on tagada sotsiaalpoliitika valdkonda suunatavate eelarveliste vahendite piisavus ja jätkusuutlikkus nii riigi kui ka erasektori tasandil tervikuna, mida on rõhutanud ka Euroopa Parlament oma

⁵ Nagu on rõhutatud komisjoni teatistes „Tugevam Euroopa tööstus majanduse kasvuks ja taastumiseks”, COM(2012) 582, 10. oktoober 2012.

sotsiaalinvesteeringute kokkuleppes⁶. See on kooskõlas iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud soovitusel liikmesriikidele „investeerida töökohti loovasse ja kaasavasse majanduskasvu” ja üleskutsega soodustada sotsiaalkaitse süsteemide ajakohastamist ning tagada nende süsteemide tõhusus, vahendite piisavus ja jätkusuutlikkus. Paketis esitatakse juhised, mis aitavad saavutada strateegias „Euroopa 2020” püstitatud eesmärgi, sidudes omavahel sotsiaalpoliitika põhimõtted, reformid, mida soovitati Euroopa poolaasta raames strateegias „Euroopa 2020” püstitatud eesmärkide saavutamiseks, ning asjakohased ELi rahastamisvahendid. Paketis soovitatakse ka parandada vaesuse statistilist mõõtmist ning suundumusi ja olukorda jälgiva üle-euroopalise sotsiaalstatistika ajastatust⁷.

Pakett täiendab hästi tööhõive meetmete paketti⁸ töövõimalusterohke majanduse taastamiseks, valget raamatut pensionide kohta⁹, milles on esitatud strateegia, kuidas tagada piisavaid, jätkusuutlikke ja kindlaid pensione, ning noorte tööhõivepaketti,¹⁰ milles tegeletakse just noorte olukorraga. Samuti lähtub pakett õigusaktide ettepanekutest, milles käsitletakse ühtekuuluvuspoliitika rakendamist järgmisel eelarveperioodil (2014–2020), ja eelkõige Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) rakendusala ning ettepanekust määrata vähemalt 20% ESFi vahenditest iga liikmesriigis sotsiaalse kaasatuse edendamiseks ja vaesuse vähendamiseks.

1. LAHENDAMIST VAJAVAD KÜSIMUSED

Muutuv demograafiline olukord

Alates 2013. aastast on Euroopas esmakordselt kahanemas tööealise rahvastiku arv, samas kui vanemate inimeste osakaal suureneb järsult. Kui praegu toetab ühte üle 65-aastast isikut neli isikut, siis 2040. aastaks väheneb see näitaja poole võrra.

On erinevusi ka riikide, piirkondade ja sektorite vahel. Üldiselt on ELi rahvastik viimastel aastatel tagasihoidlikult kasvanud, kuid mitmes liikmesriigis ELi idaosas on rahvastiku arv viimasel kümnendil pidevalt vähenenud. Mõned ebasoodsate oludega piirkonnad, kus marginaliseerunud kogukonda kuuluvate elanike arv järjest suureneb, on silmitsi tõsiste raskustega.

Vananemine, sõltuvussuhete kasv ja produktiivse rahvastiku vähenemine ohustavad sotsiaalvaldkonda suunatavate riiklike vahendite kättesaadavust ja jätkusuutlikkust¹¹. Majanduskriisi tagajärjel suurenes töötus veelgi, lisaks vähenesid maksutulud ja suurenes hüvitisi vajavate inimeste hulk, mis kõik ohustab sotsiaalkaitse süsteemide jätkusuutlikkust veelgi.

Kuigi demograafilise olukorra muutumine on probleemiks kõigis liikmesriikides, on ELi liikmesriikide vahel siiski tervena elatud aastate ja oodatava eluea näitajates suuri erinevusi. Selle põhjuseks on mitu tegurit, millest inimeste tervis sõltub, sealhulgas nii elu- ja töötingimuste kui ka eluviiside erinevused. Samuti on põhjuseks tervishoiuteenuste varieeruv kättesaadavus ja kvaliteet.

⁶ Euroopa Parlamendi 20. novembri 2012. aasta resolutsioon „Kokkulepe sotsiaalinvesteeringute kohta – vastus kriisile”.

⁷ Vt komisjoni talituste töödokument „Demograafiliste ja sotsiaalsete suundumuste näitajad – sotsiaalpoliitika panus tööhõivele, kaasatusele ja majandusele”, SWD(2013)38.

⁸ Komisjoni teatis „Töövõimalusterohke majanduse taastamine”, COM(2012)173, 18. aprill 2012.

⁹ Komisjoni koostatud valge raamat „Piisava, kindla ja jätkusuutliku pensioni tagamise tegevuskava”, COM(2012) 55, 16. veebruar 2012.

¹⁰ Komisjoni teatis „Noorte tööhõive suurendamine”, COM (2012) 727, 5. detsember 2012.

¹¹ Täpsem teave rahvastiku vananemise mõjust eelarvele on esitatud 2012. aasta vananemise aruandes – http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2012/pdf/ee-2012-2_en.pdf

Võimalused sotsiaalpoliitika vahendite paremaks kasutamiseks

Demograafilise olukorra muutumisest tulenevad probleemid on kriisi tagajärjel teravnenud ja liikmesriikide eelarved on üha suurema surve all, ning seda ajal, mil strateegias „Euroopa 2020” püstitatud eesmärkide saavutamiseks on vaja veelgi rohkem pingutada.

Kuna sotsiaalvaldkonda suunatud riiklikud vahendid, mida kasutatakse suures osas just pensionide maksmiseks ja tervishoiuks, moodustavad ELis keskmiselt umbes 29,5% SKPst, vaadatakse need eelarvete konsolideerimise käigus põhjalikult läbi. Paljud reformid on suunatud esmajoonelise eelarveliste vahendite tõhususe suurendamiseks ning need tuleb hoolega läbi mõelda, et vältida negatiivset mõju vaesuse tasemele, tootlikkusele ja majanduskasvule, inimeste tervisele ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele.

Liikmesriikidelt nõuab jätkusuutlike ja piisavate sotsiaalmeetmete tagamine seda, et samaaegselt eelarveliste vahendite tõhususe ja tulemuslikkuse suurendamisega leitaks võimalusi, kuidas demograafiliste ja sotsiaalsete muutustega toime tulla¹². Mõnikord on nii, et hüvitiste, neid vahendavate ametiasutuste ja hüvitiste saamise tingimuste rohkus suurendab halduskulusid ja vähendab tõenäosust, et jõutakse kõige enam abi vajajateni. Ka ebapiisav järelevalve viib ebavajalike kulutuste tegemiseni. Mõned rahalised hüvitised ja sotsiaalteenused on halvasti suunatud ning ei jõua inimesteni, kes abi vajaksid¹³.

Liikmesriikides, kus sotsiaalvaldkonda suunatavad vahendid on sarnasel tasemel, on vaesuse, tööhõive ja tervisenäitajad siiski erinevad. Sellest võib järeldada, et vahendeid on võimalik veelgi paremini kasutada¹⁴.

2013. aasta majanduskasvu analüüsis, mis juhatas sisse Euroopa poolaasta 2013, märgitakse, et meie majanduse restruktureerimise käigus esineb järske murranguid ja et käimas on poliitiliselt ja sotsiaalselt keerukas protsess, kuid see on siiski vajalik vundamendi loomiseks edasise aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu ja konkurentsivõime jaoks. Majanduskasvu analüüsis rõhutati vajadust tervishoiureformide järele, mis täidaksid topelteesmärke, st tagaksid kvaliteetse arstiabi ja kasutaksid tõhusamalt riiklikke vahendeid. Vajadust kiirendada reformide läbiviimist kajastati juba 2012. aasta riigipõhistes soovitusetes, milles kutsuti üles pikendama inimeste tööturul osalemise aega ja pakkuma tööl käimise soodustusi, leidma naistele ja noortele paremaid võimalusi tööturul osalemiseks, parandama sotsiaalsete siirete ja toetussüsteemide tõhusust ning tagama kvaliteetsete teenuste kättesaadavust.

Erasektori ja kolmanda sektori vahendid riiklike meetmete toetuseks

Sotsiaalpoliitika rahastamine ei peaks piirduma riikliku sektori vahenditega. Üksikisikute ja perekondade panus ei ole tähtsusetu. Lisaks pakuvad olulisel määral sotsiaalteenuseid mittetulundusühendused, kes asutavad kodutute varjupaiku, toetavad vanureid ja puudega inimesi või annavad vastavates keskustes üldist nõu sotsiaalhüvitiste kohta. Sotsiaalsed ettevõtted¹⁵ võivad riikliku sektori meetmeid täiendada või olla uutel turgudel teerajajaks,

¹² Vt komisjoni talituste töödokument „Demograafiliste ja sotsiaalsete suundumuste näitajad – sotsiaalpoliitika panus tööhõivele, kaasatusele ja majandusele”, SWD(2013)38.

¹³ Vt komisjoni talituste töödokument „Aruanne Euroopa Komisjoni 2008. aasta soovitusel (tööturult tõrjutud isikute aktiivse kaasamise kohta) rakendamise kohta liikmesriikides – liikudes sotsiaalinvesteeringute suunas” SWD(2013)39.

¹⁴ Vt komisjoni talituste töödokument „Demograafiliste ja sotsiaalsete suundumuste näitajad – sotsiaalpoliitika panus tööhõivele, kaasatusele ja majandusele”, SWD(2013)38.

¹⁵ Sotsiaalmajandus, mida nimetatakse ka kolmandaks sektoriks, hõlmab valitsusväliste organisatsioonide, näiteks kogukondlike organisatsioonide, vabatahtlike organisatsioonide ja sotsiaalsete ettevõtete tegevust ühiskondlikes huvides. Sotsiaalsed ettevõtted on ettevõtted, kelle esmane eesmärk on

kuid neid tuleb võrreldes praegusega rohkem toetada¹⁶. Kasumitaotlusega erasektorit tuleb veelgi innustada kasutama sotsiaalsete investeeringute potentsiaali, näiteks looma tervislikku ja turvalist sotsiaal- ja töökeskkonda. See hõlmab rohkemat kui üksnes ettevõtete sotsiaalne vastutus, st siia alla kuuluvad näiteks töökohtadel pakutavad koolitused, lapsehoiuvõimalus ettevõttes, tervise edendamine ning kättesaadavad ja peresõbralikud töökohad.

Sotsiaalvaldkonnas ei kasuta liikmesriigid piisavalt innovaatilisi rahastamisviise, erasektor osaleb vähe ja finantskorraldusvahendeid, nagu mikrofinantseerimist, poliitikal põhinevaid tagatiseid ja sotsiaalseid võlakirju,¹⁷ mis aitaksid eelarvelisi vahendeid kokku hoida, kasutatakse vähe.

Investeeringud inimkapitali peavad hõlmama kõiki eluperioode ja tagama piisava suurusega elatisvahendid

Kui strateegias „Euroopa 2020” püstitatud eesmärgid tahetakse ellu viia, on vaja võtta laialdasi parandusmeetmeid ja tegeleda probleemidega, mida inimesed erinevatel eluperioodidel kogevad.

Lapsed, kes kasvavad üles vaesuses, on tihtipeale vaesed kogu ülejäänud elu. Näiteks lapsena kogetud ebasoodsad olud hariduse omandamisel¹⁸ ja tervishoiu alal avaldavad sageli mõju kogu eluks. Seega on vaja inimeste tervise eest hoolitseda kogu nende elu jooksul. Laste halb õppeedukus on otseselt seotud töö leidmise võimaluste vähenemisega tulevikus ja madalate sissetulekutega. Roma laste puhul on sotsiaalse ja majandusliku marginaliseerimise ning diskrimineerimise oht eriti suur. Ainult pooltele neist on väikelaste haridus- ja hoiuteenused kättesaadavad (see on umbes pool ELi keskmisest) ja on mitu liikmesriiki, kus vaid alla 10% neist lõpetab keskkooli, mille tagajärjeks on madalad tööhõivemäärad. Tšehhi Vabariigis osaleb formaalõppes või omandab keskharidust üksnes kaks kümnest ääremaal elavast roma noorest, mis on määravaks nende tulevase karjääri kujunemisel¹⁹.

Inimkapitali on vaja investeerida alates inimese sünnist ja investeeringuid tuleb jätkata kogu inimeste elu jooksul. Noorte töötuse määr on praegu 23,4% ja see kasvab. Samal ajal ei ole saavutatud tulemusi noorte koolist väljalangemise vähendamisel ja aina vähem noori omandab kolmanda taseme hariduse. Muret tekitavalt suur osa noortest ei käi tööl ega omanda haridust ega kutset – Euroopa noorte (15–24-aastased) puhul oli see protsent 2011. aastal 12,9% ja arvuliselt oli töötuid noori kokku 7,5 miljonit. Tulemuseks on see, et nii mõneski liikmesriigis on noored suhteliselt suuremas vaesuse ohus kui vanemad inimesed. Need ohud ja tööpuudus on muret tekitavad ka mitmes ELi maapiirkonnas, kus sealsed noored leiavad, et võrrelduna noortega, kes elavad linnapiirkonnas või suurlinnas, on neil keerulisem siseneda tööturule või leida tööd²⁰.

¹⁶ ühiskondlik tegevus ja kus tulud tavaliselt investeeritakse pigem ettevõttesse tagasi või kogukonna huvides, selle asemel et kasutada neid omanike ja osanike tulude suurendamiseks.

¹⁶ Seda on rõhutatud ka komisjoni teatises „Sotsiaallettevõtluse algatus. Sotsiaalmajanduse ja sotsiaalse innovatsiooni keskmises olevate sotsiaallettevõtete edendamisele suunatud majanduskeskkonna loomine” (KOM (2011) 682, 25. oktoober 2011).

¹⁷ Sotsiaalse võlakirjaga rahastavad enamasti erainvestorid sotsiaalteenuste osutamist, et rakendada sotsiaalprogramme, saades riiklikult sektorilt vastu lubaduse („võlakirja”) hüvitada esialgsed investeeringud ja maksta intressi juhul, kui kava saavutab eelnevalt määratletud sotsiaalsed tulemused.

¹⁸ Näiteks piiratud juurdepääs kõrgharidusele ja täiendavale õppetoetusele, vanemate toetuse puudumine või täiendavate (kooliväliste) õppimisvõimaluste puudumine jne

¹⁹ World Bank, Human Development Sector Unit, Europe and Central Asia Region : Europe and Central Asia Roma Inclusion: An Economic Opportunity for Bulgaria, the Czech Republic, Romania and Serbia , poliitiline märgukiri (30. september 2010).

²⁰ Vt komisjoni talituste töödokument SWD(2012) 44 (lõplik) (7. märts 2012).

Parimas tööeas täiskasvanute ja vanemaealiste töötajate jaoks kasvab kiiresti pikaajaliselt töötuks jäämise oht. See võib tekitada vaesust, seab ohtu nende tööalase konkurentsivõime, perekondade stabiilsuse ning nende enda vaimse ja füüsilise tervise.

Lisaks noortele on raskusi (vanematel) naistel, töötutel, puudega inimestel, samuti sisseerandajatel, kes elavad Euroopas. Nende hulgas on töötuse määrad eriti kõrged (2011. aastal 19,6% võrreldes keskmise töötuse määraga, mis oli 9,7%). Puudega inimeste tööhõivemäär on umbes 25% võrra madalam tervete inimeste omast. Lisaks on välismaal sündinute 25–54-aastaste isikute puhul vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse oht keskmiselt 10 protsendipunkti suurem kui ülejäänud ELi inimeste oma²¹. Vaesusrisi lõhe pärast sotsiaalse seisundi muutumist on samuti ELi kodanike ja sisseerandajate vahel märkimisväärne, ulatudes 8 protsendipunkti²². Sisseerandaja taustaga lastel on suurem oht koolist välja langeda.

Tööturud ei kaasa ikka veel kõiki. Mõnes riigis on naiste ja sisseerandaja taustaga inimeste tööturule sisenemine suurenenud väga aeglaselt ja nende keskmiselt töötatud tundide arv on endiselt väike. Mitmes riigis põhjustab tööturu killustatus ja polariseeritus turu ebavõrdsust ning maksu- ja hüvitussüsteemid on sellised, mis võivad soodustada tööl mittekäimist, eelkõige nende puhul, kes on madala sissetulekuga või leibkonna teised palgasaajad. Varajase pensionile jäämise tavad ning erinevused tegeliku ja seadusliku pensioniea vahel vähendavad majanduslikku aktiivsust.

Paljude inimeste puhul ei piisa nende praegusest töökohast selleks, et nende perekondi vaesusest välja aidata. Töötavad vaesed moodustavad vaesuse ohus elavatest tööealistest täiskasvanutest kolmandiku²³.

Hoolimata jõupingutustest, mis on tehtud sotsiaalhoolekandesüsteemide ajakohastamisel, on edusammud ELi eri riikides erinevad ja paljude liikmesriikide sotsiaalsüsteemid on sageli võimetud vältima olukorda, kus osa rahvastikust langeb vaesusesse ja sotsiaalsesse tõrjutusse ning/või jääb pikaks ajaks tööta. Sotsiaalkaitse puudumisel oleks aga vaesuse tase kaks korda kõrgem. Sellegipoolest on üha rohkem inimesi, kes saavad kas ebapiisavaid hüvitisi või ei saa neid üldse. Üha rohkem leibkondi kogeb finantsraskusi²⁴.

Sissetulekute ebavõrdsus on mõnes riigis suurenenud, samas on paljude juba niigi raskes olukorras olnute absoluutne elatustase langenud ebaproportsionaalselt palju. Kirjeldatud olukord on vastuolus kodanike sotsiaalse õigusega elada väarikat elu²⁵. Näiteks võis ühe 2009. aasta kohta tehtud hinnangu alusel olla ELis igal ööl 410 000 kodutut²⁶. See näitaja on enamikus liikmesriikides järjest kõrgem ja veelgi rohkem inimesi elab pidevas väljatõstmise ohus²⁷.

Soolise ebavõrdsusega seotud olukorra parandamine

²¹ Allikas: Eurostat / sissetulekut ja elamistingimusi käsitlev ühenduse statistika 2008. aasta kohta (EU-SILC 2008).

²² Allikas: Eurostat / sissetulekut ja elamistingimusi käsitlev ühenduse statistika 2008. aasta kohta (EU-SILC 2008).

²³ Kvartaliülelaade ELi tööhõive ja sotsiaalse olukorra kohta, detsember 2012.

²⁴ Finantsraskuste all peetakse silmas leibkondade olukorda, kus jooksvate kulude katteks tuleb kasutusele võtta säästud või teha võlg.

²⁵ Vt ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, mille III jaotises on sätestatud lapse õigused (artikkel 24) ja eakate õigused (artikkel 25) ning kus viidatakse naiste ja meeste võrdõiguslikkusele (artikkel 23) ja puuetega inimeste integreerimisele ühiskonda (artikkel 26).

²⁶ ETHOSi määratluse kohaselt: <http://www.feantsa.org/files/freshstart/Toolkits/Ethos/Leaflet/EN.pdf>

²⁷ „A social inclusion roadmap for Europe 2020”, H. Frazer, E. Marlier, I. Nicaise, 2010.

Jätkuva soolise ebavõrdsusega seonduvad probleemid tuleb lahendada üheskoos²⁸. ELis elab vaesuses 12 miljoni võrra rohkem naisi kui mehi. Lisaks sellele, et naiste palgad on väiksemad, osalevad nad tööturul meestest vähem ja töötavad seejuures väiksema tundide arvuga. Osaliselt põhjustab seda majapidamistööde, lastehoiu ja pikaajalise hooldusega seonduvate kohustuste tasuta täitmine. Mõned näited:

- naiste aktiivsuse määr on siiani 16,4% madalam meeste omast, mis kajastub majapidamiskohustuste jaotuse soolise erinevuse püsimises (64,9% võrrelduna 77,6% 15–64-aastaste vanuserühmas 2011. aastal);
- kuna osaaajaga töötavaid naisi on rohkem kui mehi, siis on naiste nädalas töötatud tundide arv 17,0% võrra väiksem kui meestel (33,7 tundi võrreldes 40,6 tunniga 2011. aastal);
- sooline palgalõhe oli 2010. aastal 16,2% (keskmise tunnitasu puhul), see tuleneb ühelt poolt sellest, et naised teenivad sama töö eest vähem raha, ja teiselt poolt sellest, et naised on koondunud töökohtadele, kus makstakse vähem.

Sellele tuginedes võib naiste palk jääda hinnanguliselt üle 40% meeste keskmisele palgale alla²⁹. Sooline ebavõrdsus püsib kogu elu ja selle negatiivsed mõjud ajaga vaid süvenevad. Tagajärjeks on näiteks madal SKP, väiksemad sotsiaalkindlustusmaksed ja võimalik vaesus naiste vanaduspõlves (65-aastaste ja vanemate naiste hulgas on vaesusrisi määr 18%, meeste puhul on see näitaja 13 %). Soolist ebavõrdsust suurendavad ebasoodsad olud või kuulumine mõne rahvusvähemuse hulka.

²⁸ Vt komisjoni talituste töödokument „Demograafiliste ja sotsiaalsete suundumuste näitajad – sotsiaalpoliitika panus tööhõivele, kaasatusele ja majandusele”, SWD(2013)38.

²⁹ Komisjoni arvutuste kohaselt.

2. VAJAME LIHTSAID, SIHIPÄRASEID JA TINGIMUSLIKKE SOTSIAALSEID INVESTEERINGUID

Hoolimata suurtest erinevustest liikmesriikide vahel tuleb neil kõigil silmitsi seista struktuursete, sotsiaalsete ja demograafiliste probleemidega. Neis liikmesriikides, kus sotsiaalpoliitikas keskenduti sotsiaalsetele investeeringutele varakult ja järjepidevalt juba enne kriisi, oli majanduskasv kaasavam kui ülejäänud liikmesriikides³⁰. Sotsiaalpoliitika ajakohastamine on valdkond, millega tuleb ELi tasandil ühiselt tegeleda, sest ühe riigi halvasti kavandatud sotsiaalpoliitika võib anda tagasilööke teistes riikides, seda eelkõige euroala riikide puhul. Kui investeerimine sotsiaalvaldkonda eesmärgiga tugevdada inimkapitali arengut, näiteks väikelaste haridusse ja lastehoidu, on ebapiisav, on tagajärjeks see, et mõnes liikmesriigis on madalam haridustase ja inimeste oskusi arendatakse vähem³¹. See aitab selgitada ka seda, miks liikmesriikide konkurentsivõime on erinev ja miks majandus- ja rahaliidus täheldatakse ebaühtlust. On ju üldteada, et madal haridustase ja vähesed oskused tingivad kvaliteedi languse ja tööjõu väiksema tootlikkuse. Liikmesriikides, kus majanduse konkurentsivõime on vähenenud, võib sellega kaasneda ka kvaliteettööjõu riigist väljavool ja töö otsimine mujal, mis omakorda vähendab tootlikkuse potentsiaali.

Pikaajaliste struktuursete probleemidega silmitsi seistes on liikmesriikidel vaja kohaneda, et tagada oma sotsiaalsüsteemides vahendite piisavus ja jätkusuutlikkus ning nende panus majanduse stabiliseerimisel. Kui inimesed ei leia ajutiselt tööd, tuleks keskenduda nende võimekuse parandamisele, nii et inimesed oleksid tööturule naasmiseks paremini ette valmistatud. Seda tuleb teha sihipäraselt, pidades silmas igaühe personaalseid vajadusi ja pakutavate teenuste kulutasuvust.

Et inimesed saaksid rakendada täit potentsiaali ühiskonna- ja majanduselus osalemisel, on vaja neid rasketes olukordades toetada. Alustada tuleb investeeringutega lastesse ja noortesse, ning jätkata investeerimist ka hiljem Sotsiaalne uuendamine peab olema lahutamatu osa vajalikest kohandustest. Selleks tuleb testida uusi poliitilisi lähenemisviise ja valida nende hulgast välja kõige tõhusamad.

2.1. Sotsiaalsüsteemide vahendite jätkusuutlikkuse ja piisavuse suurendamine lihtsustatud ja sihipärasemate meetmete abil

Strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamiseks on vaja uut lähenemisviisi, mis tunnistab, et liikmesriikide eelarved on piiratud ja demograafiline olukord on muutunud. Sotsiaalpoliitika peab olema nii piisav kui ka jätkusuutlik, sest need mõlemad näitajad on ühe mündi kaks külge. Esmajoones tähendab see, et kõik peavad olemasolevaid vahendeid tõhusamalt ja tulemuslikumalt kasutama. Selleks on vaja sotsiaalsüsteeme lihtsustada, vahendeid paremini suunata ja kaaluda poliitika väljatöötamisel tingimuste seadmist. Nii universaalsuse kui ka selektiivsuse põhimõtet tuleb arukalt rakendada. Näiteks on kõigile lastele kättesaadav eelkool (näiteks Prantsusmaal) tõestanud, et koolieelne haridus mõjutab laste õpiedukust väga positiivselt ja püsivalt, ning aitab pikas perspektiivis tööturul kõrgemat palka saada.

³⁰ Vt komisjoni talituste töödokument „Demograafiliste ja sotsiaalsete suundumuste näitajad – sotsiaalpoliitika panus tööhõivele, kaasatusele ja majandusele”, SWD(2013)38.

³¹ Vt OECD (2012) Starting Strong III: A quality toolbox for Early Childhood Education and Care", OECD, Pariis – näiteid sellest, kuidas koolieelse hariduse süsteimid on mõjutanud PISA testi tulemusi (2009. aastal) ja sellest, kui suured erinevused on sellesse valdkonda investeerimisel liikmesriikide vahel.

Komisjoni talituste töödokumendis, milles käsitletakse tervishoiuinvesteeringuid,³² on välja toodud, kuidas arukad tervishoiuinvesteeringud aitavad kaasa paremate tervisenäitajate saavutamisele, produktiivsuse tõstmisele, tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse suurendamisele ning riiklike vahendite kulutasuvale kasutamisele. See aitab kaasa tervishoiusüsteemide rahalisele jätkusuutlikkusele³³ ning investeeringutele inimkapitali ja tervishoiuteenuste võrdse kättesaadavuse tagamisele³⁴.

Kulutuste kasutegurit tuleks veelgi tõsta, tehes tööd selle nimel, et vähendada pettusi ning kasutajate ja teenuseosutajate halduskoormust. Finantsstruktuuri saab tugevdada maksude kogumise tõhustamise, maksubaaside laiendamise, maksukulude artiklite kriitilise läbivaatamise ja majanduskasvu soodustavate maksustruktuuride, nt keskkonnamaksude kehtestamisega. Kokkuvõttes tuleks sotsiaalpoliitika meetmeid sihipärasemalt suunata kõige enam abi vajajateni, mis tagab vahendite tõhusama kasutamise samaaegselt vahendite piisavuse ja jätkusuutlikkuse suurendamisega.

Komisjon kutsub liikmesriike üles

- tagama, et sotsiaalsed investeeringud kajastuksid paremini vahendite jaotamises ja sotsiaalpoliitika üldises ülesehituses. See tähendab, et tähelepanu keskmesse tuleks seada (laste)hoiu-, haridus- ja koolitusteenused, aktiivsed tööturumeetmed, eluasemetoetused, rehabilitatsiooni- ja tervishoiuteenused. Parandada tuleks tervishoiusüsteemide jätkusuutlikkust³⁵. Rahastamispõhimõtteid tuleks parandada näiteks nii, et makse nõutaks sisse tõhusalt, maksubaase laiendataks ja maksustruktuurid toetaks majanduskasvu. Seejuures tuleb vältida negatiivset mõju tööjõunõudlusele. Edusammudest tuleks aru anda riiklikes reformikavades;
- lihtsustama hüvitiste andmise süsteemi ning nende süsteemide haldamist nii kasutajate kui ka hüvitiseandjate seisukohast, vähendada halduskoormust ja pettust ning suurendama kasutusmäära. Seda võiks teha näiteks hüvitiste jagamise keskasutuste loomise teel ja vältides seda, et ühe olukorra puhul makstakse mitut eri liiki hüvitist. parandama sotsiaalpoliitika meetmete abivajajateni suunamist nii, et need, kes kõige enam abi vajavad, saaksid piisavalt toetust ja samas väheneks riigi rahandusele langev koormus.

Komisjon toetab liikmesriike

- jälgides Euroopa poolaasta raames, et sotsiaalsüsteemid oleksid tõhusad ja tulemuslikud ning et keskendutaks sotsiaalsetele investeeringutele ja samas tagataks paremini vahendite piisavus ja jätkusuutlikkus. Pärast seda, kui nõukogu andis komisjonile volituse,³⁶ ja nagu on märgitud komisjoni 2013. aasta töökavas, tegeleb sotsiaalkaitsekomitee küsimustega, kuidas rahastada sotsiaalkaitseüsteeme ja kuidas tõsta sotsiaalkaitsekulutuste tõhusust ja tulemuslikkust. See töö hõlmab vastava metoodika väljatöötamist 2013. aasta lõpuks. Töö põhineb parimate tavade analüüsil

³² Vt komisjoni talituste töödokumenti – investeeringud tervishoidu (SWD(2013) 43).

³³ Nõukogu järeldused, nõukogu 3054. istung (majandus- ja rahandusküsimused) 7. detsembril 2010. aastal Brüsselis.

³⁴ Nõukogu järeldused ELi tervishoiusüsteemide ühiste väärtuste ja põhimõtete kohta (2006/C 146/01).

³⁵ Siin tuleks tugineda majanduspoliitika komitee ja komisjoni ühisaruandele tervishoiusüsteemide kohta ning liikmesriikide koostööle nõukogu tervishoiusüsteemide ja krooniliste haiguste teemalistel aruteludel.

³⁶ EPSCO nõukogu, 17.2.2012: „... tegema tööd sotsiaalkaitseüsteemide rahastamise kallal, kutsudes üles teisi asjakohaseid komiteesid selles olulises töös osalema”.

ja jagamisel sotsiaalkaitse ja sotsiaalse kaasatuse avatud koordinatsiooni meetodi raames;

- kutsudes 2013. aasta jooksul kokku ekspertide töörühma, kes annaks sõltumatut nõu tervishoiu investeeringute tõhustamiseks³⁷.

2.2. Aktiivsust ja võimekust soodustavate meetmete edendamine sihipärase, tingimusi seadva ja tõhusama toetuse kaudu

Nii liikmesriikide valitsustel kui ka tööandjatel tuleb tegutseda selle nimel, et tööjõus osalemine oleks edaspidi veelgi paremal tasemel, et täiskoormusega tööturul osalemisel ei esineks takistusi ning et loodaks juurde töökohti ja suurendataks tööjõunõudlust.

Lisaks tööhõivepaketi ning hariduse ümbermõtestamist käsitlevas teatises³⁸ sätestatud poliitilistele põhimõtetele (mis käsitlevad tööturu nõudlust ja pakkumist) tähendab see investeeringuid sotsiaalpoliitikasse, sotsiaalteenustesse ja rahalistesse hüvitistesse, mis suurendavad aktiivsust ja võimalusi. Sotsiaalsed investeeringud peaksid olema suunatud üksikisikute ja laiemalt ühiskonna hüvanguks. Üksikisikute toetamine peab aitama neil leida väljapääsu raskest olukorrast seni, kuni see leitakse, ja seega peab toetus olema põhimõtteliselt ajutine. Mõnikord pakuvad sotsiaalteenused rohkem tuge kui rahalised hüvitised. Lisaks peaksid teatavat liiki toetused olema vastastikused: st sõltuma sellest, kas isik saavutas asjakohase konkreetse eesmärgi oma võimete piires, nt tehakse nii sageli töötushüvitiste puhul.

Aktiivset kaasamist käsitleva soovitus³⁹ ja kõnealuses paketi esitatud suuniste⁴⁰ rakendamine on selles suhtes esmatähtsad. Meetmed peaks olema suunatud pigem üksikisiku vajaduste rahuldamisele, kui olema seotud hüvitise liigi või sihtrühmaga, kuhu inimene juhtumisi kuulub. Hüvitiste jagamise keskused ja personaalsed lepingud on näited lihtsustatud lähenemisviisidest, mis vastavad inimeste vajadustele. Näidiseelarvete koostamine võib käesoleva soovitus rakendamisele kaasa aidata⁴¹.

Maksu- ja hüvitiste süsteemid peaksid muutma töötamise tasuvaks ja sotsiaalpoliitika meetmetega tuleks tagada ka piisavalt suured elatisrahad. Naiste ja muude alaesindatud töötajate tööturul osalemise teelt tuleb kõrvaldada takistused. Tuleb sekkuda varakult ning pakkuda lisaks baasteenuseid, näiteks pangakonto loomise teenus, internetiteenus, transport,⁴² lastehoid, haridus ja tervishoid. Tarbekaupade ja teenuste „parimate pakkumiste”⁴³ propageerimine ning finantsalase kaasamise parandamine on probleemilahenduse teine pool. Väga oluline on rakendada pangakontosid käsitlev õigusraamistik, sealhulgas meetmed

³⁷ Komisjoni otsus 2012/K 198/06, 5. juuli 2012, millega luuakse mitut valdkonda hõlmav ja sõltumatu eksperdirühm, mis annab nõu tõhusate tervishoidu investeerimise viiside kohta.

³⁸ Komisjoni teatis „Hariduse ümbermõtestamine: investeerimine oskustesse paremate sotsiaalmajanduslike tulemuste nimel”, COM(2012) 669, 20. november 2012.

³⁹ Komisjoni 3. oktoobri 2008. aasta soovitus tööturult tõrjutud isikute aktiivse kaasamise kohta (2008/867/EÜ, avaldatud ELT L 307/11, 18.11.2008).

⁴⁰ Vt komisjoni talituste töödokument „Aruanne Euroopa Komisjoni 2008. aasta soovitus (tööturult tõrjutud isikute aktiivse kaasamise kohta) rakendamise kohta liikmesriikides – liikudes sotsiaalinvesteeringute suunas” SWD(2013)39.

⁴¹ Näidiseelarved võiksid sisaldada kaupade ja teenuste loetelu, mida teatava suurusega ja koosseisuga perekond vajab selleks, et elada teataval heaolu tasemel, ja summasid, mida perekond hinnanguliselt kuus või aastas selleks vajab Allikas: European Consumer Debt Network (2009). Handbook of reference budgets, lk 5.

⁴² Vt ka ELi õigusraamistik reisijate õiguste ja ühistranspordi kohta, määrus (EL) nr 1177/2010.

⁴³ Madalaim hind, mida tarbija saab teatud toote või teenuse eest maksta, sealhulgas ostes vajaduse korral tooteid ja teenuseid komplektina.

põhifunktsioonidega maksekonto kättesaadavaks muutmiseks kõigi ELi tarbijate jaoks, mis järgib 2011. aastal esitatud soovitusi juurdepääsu kohta põhimaksekontole⁴⁴.

Sotsiaalsed investeeringud on eriti vajalikud neile inimestele, keda töötus, vaesus, halvad elamistingimused ja kehv tervis ning diskrimineerimine mõjutavad ebaproportsionaalselt. Näiteks paljud romad elavad äärmuslikult marginaalsetes ja väga vaestes sotsiaalmajanduslikes oludes. See nõuab meetmeid, mis on suunatud nende vajaduste täitmiseks ja mis pakuvad integreeritud toetust. Võideldes kodutusega tuleb keskenduda ennetustegevusele ja varasele sekkumisele, mis võib aidata märgatavalt kokku hoida kodutute varjupaikade rajamise, tervishoiuteenuste osutamise ja kuritegevuse vähenemise arvelt. See hõlmab ka väljatõstmist käsitlevate õigusaktide ja tavade läbivaatamist.

Sotsiaalinvesteeringute poliitika oluline koostisosa on innovatsioon, sest sotsiaalpoliitika peab pidevalt kohanema uute väljakutsetega. See tähendab uute toodete, teenuste ja mudelite väljatöötamist ja rakendamist, nende katsetamist ja edukaimate ideede heakskiitmist. Sotsiaalpoliitika uuendajad vajavad võimalusterohket raamistikku, mille alusel katsetada ja edendada näiteks uusi rahastamisvahendeid ning mõõta ja hinnata võetud meetmete mõju.

Sotsiaalpoliitika uuendamist on vaja hoogustada, uuendused tuleb aluseks võtta poliitika kujundamisel ja siduda prioriteetidega, näiteks asjakohaste riigipõhiste soovitusete rakendamisega, kasutades selleks ESFi vahendeid.

Sotsiaalsed ettevõtted koos kolmanda sektoriga võivad riikliku sektori meetmeid täiendada ja olla uute teenuste ja turgude loojad nii kodanike kui ka ametiasutuste jaoks, kuid nad vajavad väljaõpet ja toetust. On oluline, et liikmesriigid toetaksid sotsiaalseid ettevõtteid, võimaldaksid neile äritegevuse alustamisel soodustusi ja toetaksid välja soosiva õiguskeskkonna⁴⁵. Käesolevasse paketti on lisatud ka näiteid edukate projektide kohta ning juhiseid, kuidas liikmesriigid võiksid edaspidi ELi fondide (eelkõige ESFi) vahendeid kasutada⁴⁶.

Komisjon kutsub liikmesriike üles

- viivitamata ning vajaduse korral Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) ja Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF) vahendeid kasutades rakendama komisjoni 2008. aastal vastuvõetud aktiivse kaasamise soovitusi, integreerides omavahel seal esitatud kolm põhimõtet: piisav sissetulekutoetus, kaasavad tööturud ja juurdepääs teenustele. Tuleb vastu võtta õigusraamistik, millega tagatakse tõhusate, kvaliteetsete ja taskukohaste sotsiaalteenuste kättesaadavus vastavalt ELi eeskirjadele. võttes aluseks metoodika, mille komisjon töötab välja koostöös sotsiaalkaitsekomiteega, tuleb koostada näidiseelarved, mille põhjal on lihtsam kavandada tõhusaid ja piisavaid sissetulekutoetusi, milles võetakse arvesse kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil määratletud sotsiaalseid vajadusi⁴⁷. Kõiki sellealaseid edusamme tuleks kajastada riiklikes reformikavades;
- kaotama meeste ja naiste palgaerinevused ning kõrvaldama takistused naiste ja muude alaesindatud töötajate tööturul osalemiselt, seejuures tuleb innustada

⁴⁴ Komisjoni soovitus 2011/442/EL juurdepääsu kohta põhimaksekontole, 18.7.2011.

⁴⁵ Tuleb arvestada ELi riigiabi eeskirju (ja võiks kasutada võimalusi, mida pakuvad nt üldise grupierandi määrus (EÜ) nr 800/2008 või vähese tähtsusega abi määrus (EÜ) nr 1998/2006).

⁴⁶ Vt komisjoni talituste töödokument „Sotsiaalsed investeeringud Euroopa Sotsiaalfondi kaudu” SWD(2013)44

⁴⁷ Nagu on sätestatud aktiivse kaasamise ühistes põhimõtetes, mille nõukogu võttis vastu 12. detsembril 2008.

tööandjaid lahendama töökohtadel esineva diskrimineerimise probleeme ja pakkuma töö- ja pereelu ühendamise meetmeid (nt lastehoiuteenuseid), kohandama töökohti vastavalt töötajate vajadusele, võtma kasutusele infotehnoloogial põhinevaid lahendusi, looma elektroonilisi töökeskkondi, kaotama erinevusi, kavandama programme oskuste täiendamiseks ja koolituseks ning oskuste ja kvalifikatsioonide tunnustamiseks, soodustama liikuvust ja järjepidevaid töövõimalusi. Selleks tuleb kasutada tööturгу reguleerivaid ning vanemapuhkust ja maksusoodustusi käsitlevaid õigusakte. Tuleb võtta meetmeid tagamaks, et maksude ja hüvitiste süsteemid tagaksid töötamise tasuvuse (langevad hüvitise piirmäärad või sihipärased töötajatele pakutavad maksusoodustused). Selleks tuleb kasutada Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Integreerimise Fondi (EIF) ning Euroopa Varjupaiga- ja Rändefondi vahendeid;

- otsima viise kodutuse probleemi lahendamiseks ulatuslike, ennetusel põhinevate strateegiate, eluasemepõhiste meetmete ja väljatõstmist käsitlevate õigusaktide ning tavade läbivaatamise abil, võttes arvesse käesolevas paketis esitatud kodutuse vastase võitluse suuniste peamisi punkte;
- kasutama enim puudust kannatavatele kodanikele suunatud Euroopa abiprogrammi vahendeid selleks, et tegeleda materiaalse puuduse ja kodutuse probleemi lahendamisega, kasutades sealhulgas ära sotsiaalse kaasatuse edendamise meetmete pakutavat toetust;
- rakendama komisjoni soovitusi juurdepääsu kohta põhimaksekontole⁴⁸. Tuleb propageerida tarbekaupade ja teenuste parimaid pakkumisi ning parandada finantsalast kaasamist;
- välja töötama konkreetseid sotsiaalse innovatsiooni strateegiaid, näiteks riikliku sektori, erasektori ja kolmanda sektori partnerlused, ning tagama piisavad ja prognoositavad rahalised toetused (sealhulgas mikrofinantseerimine), samuti pakkuma koolitusvõimalusi, aitama kaasa võrgustike loomisele ja mentorlusele tõenditel põhineva poliitika toetuseks. Selleks tuleb kasutada Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi, Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fondi (EIF) ning sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programmi vahendite pakutavaid võimalusi ja edukad projektid välja sõeluda. Asjakohaste riigipõhiste soovitusete rakendamisel tuleb seada esiplaanile sotsiaalpoliitilised uuendused ning esitada vastavad aruanded riiklike reformikavade raames;
- toetama sotsiaalset ettevõtlust⁴⁹ äritegevuse alustamise soodustuste ja edasise arengu toetamise kaudu, laiendama sotsiaalsete ettevõtete teadmiste baasi ja võrgustikke ning pakkuma neile ettevõtetele soodsat õiguskeskkonda, mis on kooskõlas sotsiaalse ettevõtluse algatuses⁵⁰ ja tegevuskavas „Ettevõtlus 2020”⁵¹ sätestatuga;

⁴⁸ Komisjoni soovitus 2011/442/EL juurdepääsu kohta põhimaksekontole, 18.7.2011, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:190:0087:01:ET:HTML>.

⁴⁹ Euroopa Liidu sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programmi (90 miljonit eurot) sotsiaallettevõtluse telg, toetab sotsiaalvaldkonna investeeringute turu arendamist, lihtsustab sotsiaalsete ettevõtete jaoks juurdepääsu rahastamisele, tehes kättesaadavaks omakapitali, kvaasikapitali, laenuvahendid ja toetused.

⁵⁰ Komisjoni teatis „Sotsiaallettevõtluse algatus. Sotsiaalmajanduse ja sotsiaalse innovatsiooni keskmes olevate sotsiaallettevõtete edendamisele suunatud majanduskeskkonna loomine” KOM (2011) 682, 25. oktoober 2011.

- avastama ja edasi arendama uuenduslikke lähenemisi, mis kindlustaksid sotsiaalsete investeeringute erasektoripoolse täiendava rahastamise, näiteks riikliku- ja erasektori partnerluste kaudu.

Komisjon toetab liikmesriike

- jälgides Euroopa poolaasta raames reforme aktiivse kaasamise põhimõtete rakendamiseks,⁵² samuti töötades 2013. aastal välja metoodika näidiseelarve koostamiseks, ning jälgides sissetulekutoetuste piisavust, kasutades selleks eespoolnimetatud näidiseelarvet, kui need on koos liikmesriikidega on välja töötatud;
- selgitades riigiasutustele ja teenuseosutajatele, kuidas kohaldada riigiabi, siseturgu ja riigihankeid käsitlevaid ELi eeskirju⁵³ sotsiaalteenuste suhtes, selleks ajakohastatakse juhendit⁵⁴ ja jagatakse regulaarselt teavet huvirühmadele;
- valmistades ette soovitusi romade kaasamise parimate tavade kohta, mille aluseks on liikmesriikide kogemused. Euroopa poolaasta raames koostatakse igal aastal aruanne riiklike romade integreerimise strateegiate rakendamise edusammude kohta. Romade kaasamise lihtsustamiseks vahetatakse häid tavu ning arendatakse riiklike kontaktpunktide võrgustiku kaudu riikidevahelist koostööd;
- esitades õigusliku algatuse põhimaksekontode kättesaadavuse parandamiseks, muutes pankade teenustasud läbipaistvamaks ja paremini võrreldavaks ning lihtsustades pangakontode vahetamist;
- tõstes inimeste teadlikkust sotsiaalõiguste alal, koostades selleks kasutajasõbralikumaid juhendeid sotsiaalkaitse kohta ning aidates luua teenuseid, mille vahendusel inimesed saaksid ülevaate oma pensioniõigustest. Komisjon aitab vältida rahvuse alusel diskrimineerimist ja vähendab takistusi töötajate liikuvusele direktiiviga, mille eesmärk on vaba liikumisega seonduvaid õigusi paremini kohaldada ja jõustada;
- komisjon esitab 2013. aastal liikmesriikidele juhised, kuidas kasutada sotsiaalpoliitilisi uuendusi riigipõhiste soovitusete rakendamisel. Neis juhistes tuuakse näiteid selle kohta, kuidas kasutada Euroopa Struktuurifondi ja Euroopa Investeeringufondi vahendeid;
- 2013. aastal esitatakse aruanne teatise „Solidaarsus ja tervishoid: tervisealase ebavõrdsuse vähendamine Euroopa Liidus”⁵⁵ rakendamise kohta.

2.3. Sotsiaalsed investeeringud, mis katavad kõiki eluetappe

Toetus peaks olema suunatud kogu elu jooksul ette tulevate konkreetsete vajaduste rahuldamiseks, alustada tuleb lapsepõlvest ja noorusest, jätkata koolipingist tööturule ülemineku etapis, kaasata lapsevanemaks olemine, hõlmata periood töövõimelise ea algusest

⁵¹ Komisjoni teatis „Tegevuskava „Ettevõtlus 2020”. Ettevõtlikkuse taaselavdamine Euroopas” (COM (2012) 795, 9. jaanuar 2013).

⁵² Vt joonealused märkused 38 ja 39.

⁵³ Komisjoni ettepanekud riigihangete direktiivi (KOM(2011) 896 (lõplik)) ja direktiivi, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste hankeid (KOM(2011) 895 (lõplik)), üle on praegu läbirääkimiste etapis.

⁵⁴ Juhend Euroopa Liidu riigiabi, riigihanke ja siseturu eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste, eelkõige üldist huvi pakkuvate sotsiaalteenuste suhtes.

⁵⁵ Komisjoni teatis: Solidaarsus ja tervishoid: tervisealase ebavõrdsuse vähendamine Euroopa Liidus; KOM(2009) 567 (lõplik).

kuni karjääri lõpu ja vanaduseni. Erinevaid vanuserühmi arvestav lähenemisviis tähendab seda, et integreeritud teenuseid, rahalisi hüvitisi ja abi kohandatakse kogu inimese elu vältel pöördeliste etappide vajadustega, ning ennetatakse hilisemaid raskusi.

Komisjoni soovitus „Investeerides lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist”,⁵⁶ mis on käesoleva meetmepaketi osa, on hea näide selle kohta, kuidas sihipärased sotsiaalsed investeeringud võivad aidata ellu viia õigustest lähtuvat poliitikat, mille aluseks on universaalsus ja võrdsete võimaluste suurendamine.

Lastele suunatus loob eelduse jätkusuutliku, tõhusa ja konkurentsivõimelise teadmistel põhineva majanduse ja põlvkondadevahelisi väärtusi hindava õiglase ühiskonna kestmiseks. Tulevikus sõltub pensionide maksmine inimkapitalist, mille moodustavad tänased lapsed. Kui ei võeta tasakaalustavaid meetmeid, võib eluea eeldatav pikenemine ja aktiivse elanikkonna vähenemine kallutada kulutuste struktuuri vanadushüvitiste suunas, mille peale kulub rohkem riiklikke vahendeid, kusjuures laste ja noorte jaoks jääb vähem vahendeid. Ollakse ühel meelel selles osas, et väikelaste haridus ja lastehoid on tõhus vahend nende koolist väljalangemise vähendamiseks ja akadeemilise võimekuse suurendamiseks, parema tervise, edasiste töösaavutuste ja sotsiaalse liikuvuse tagamiseks.

Ühelt põlvkonnalt teisele edasikanduvatest ebasoodsatest oludest väljarabelemiseks on vaja mobiliseerida mitmeid poliitilisi valdkondi, toetada lapsi endid, aga ka perekondi ja kogukondi. Nende probleemide lahendamisel on vaja kombineerida rahalisi ja mitterahalisi hüvitisi, tagada kõigi jaoks võrdne juurdepääs kvaliteetsele haridusele, vähendada koolist väljalangemist, lõpetada koolides õpilaste segregatsioon ja kaotada eripedagoogika väärkasutamine.

Investeeringud tervishoidu juba lapseas võimaldab inimestel kauem aktiivsena ja tervena püsida, tõstab tööjõu produktiivsust ja leevendab tervishoiusüsteemile langevat rahalist survet. Tervislike eluviiside järgimine ja haigusi ennetav suhtumine on tähtis kogu elu. Seetõttu on oluline rõhutada eeliseid, mis tulenevad investeeringutest tööohutusse ja töötervishoidu⁵⁷.

Euroopa Komisjoni noorte tööhõivepaketi⁵⁸ eesmärk on vähendada noorte suurt tööpuudust praegusel tööturul. Seal esitatakse kavad, kuidas tagada, et kõik noored saaksid tööturul kvaliteetse pakkumise, jätkaksid hariduse omandamist või koolituses osalemist või leiaksid praktikakoha nelja kuu jooksul pärast töötuks jäämist või pärast formaalharidussüsteemist lahkumist. See nn noortetagatis parandab noorte turvalisust tööturul, muutes sujuvamaks ülemineku koolist tööle. Sellele lisaks tuleks elukestva õppe meetmete kaudu pakkuda võimalusi oskuste parandamiseks kogu elu jooksul. Kavandatud programm „Erasmus kõigile”⁵⁹ aitab samuti kaasa sellele, et noored osaleksid koolituses ja täiendaksid oma oskusi, toetades nii noorte isiklikku arengut, soodustades uute oskuste omandamist ja keeleõpet ning parandades noorte väljavaateid töö leidmisel.

Hilisemas elus võimaldavad tervishoiumeetmed ja aktiivse vananemise poliitika inimeste potentsiaali täielikult ära kasutada. Vanemate inimeste panus ühiskondlikku ellu kas teiste eest hoolitsejana või vabatahtliku töö tegijana on sageli jäänud kahe silma vahele ning neid tuleks sellises tegevuses piisavalt toetada. Aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse Euroopa aasta 2012 suurendas teadlikkust panusest, mida vanemaealised

⁵⁶ Vt komisjoni soovitus „Investeerides lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist”, C(2013) 778.

⁵⁷ KOM (2007) 62 (lõplik), 21. veebruar 2007.

⁵⁸ Komisjoni teatis „Noorte tööhõive suurendamine”, COM (2012) 727, 5. detsember 2012.

⁵⁹ Komisjoni teatis „Erasmus kõigi jaoks: ELi haridus-, koolitus-, noorsoo- ja spordiprogramm”, KOM(2011) 787, 23. november 2011.

ühiskonnale toovad, ning tõstis vastavate poliitikaalgatuste aktuaalsust. Heaks näiteks on siin Austrias vastu võetud eakatele suunatud föderaalplaan.

Käesolevas meetmepaketis tuuakse näiteid selle kohta, kuidas pikaajalise hoolduse vajadust saaks vähendada ennetamise, rehabilitatsiooni ja vanuritesõbraliku keskkonna loomise kaudu, ja näidatakse, kuidas saab tõhusamalt hooldusteenuseid osutada⁶⁰. Tervishoiu ja pikaajalise hoolduse valdkonnas levinud tööjõu nappuse kõrvaldamiseks tuleks soodustada nn valge kitli töökohtade loomist ja parandada selles valdkonnas töötingimusi. Kättesaadav ja taskukohane transport ning vastavalt kohandatud elamistingimused võimaldavad samuti eakatel ja puudega inimestel võimalikult pikka aega ise oma elu eest vastutada ja vähendada vajadust pikaajalise hoolduse teenuste järele.

Komisjon kutsub liikmesriike üles

- rakendama terviklikult soovitusi „Investeerides lastesse aitame neil välja rabeleda ebasoodsate olude ringist”, kombineerides rahalisi ja mitterahalisi hüvitisi juurdepääsuga kvaliteetsele väikelaste haridusele, tervishoiule ja sotsiaalteenustele. Tuleb tegeleda laste ebavõrdsusega, selleks on vaja lõpetada segregatsioon koolides ja kaotada eripedagoogika väärkasutamine. Tuleb muuta väikelaste haridus ja lastehoid nähtavamaks ja kättesaadavamaks, seda kooskõlas Barcelona ülemkogu lastehoiualaste eesmärkide⁶¹ ning väikelaste hariduse ja lastehoiu vallas seatud ELi eesmärkidega⁶². Tuleb esitada aruandeid tehtud tööst riiklike reformikavade raames. Tuleb kasutada Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Regionaalarengufondi ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi vahendeid edendamaks juurdepääsu tervishoiu- ja sotsiaalteenustele ja väikelaste haridusele ja lastehoiule;
- rakendama soovitusi varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta ja töötama välja tõenditel põhinevad ja laiaulatuslikud meetmed koolist väljalangemise takistamiseks, mis hõlmavad ennetustööd, sekkumist ja kompensatsiooni⁶³.
- kasutama aktiivsena vananemise ja põlvkondadevahelise solidaarsuse juhtpõhimõtteid⁶⁴ ja aktiivse vananemise indeksit,⁶⁵ millega jälgitakse vanemaeliste osalemist tööhõives ja ühiskonnaelus ja nende sõltumatuna elatud aastaid, ning kasutama võimalusi, mida pakub täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitlev

⁶⁰ Vt komisjoni talituste töödokument „Pikaajaline hooldus vananevas ühiskonnas – väljakutsed ja poliitikavalikud”, SWD(2013)41.

⁶¹ 2002. aastal Euroopa Ülemkogu tippkohtumisel Barcelonas seati eesmärgiks, et 2010. aastal tagatakse lastehoiuteenused 1) 90% lastele alates kolmeaastastest kuni koolikohustuse ikka jõudnuteni ja 2) vähemalt 33% alla kolmeaastastele lastele.

⁶² 2020. aastaks peaks vähemalt 95 % lastest vanuses 4 aastat kuni kohustusliku algkooli mineku alguseni osalema väikelaste hariduses. Nõukogu järeldused, 12. mai 2009, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal (ET 2020); Järelduste I lisa ((ELT C 119, 28.5.2009, lk 7).

⁶³ Nõukogu 28. juuni 2011. aasta soovitus varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta, ELT C 2011, 191/01.

⁶⁴ Nõukogu järeldused, 6. detsember 2012.

⁶⁵ Euroopa Komisjon ja ÜRO Euroopa Majanduskomisjon (2013. aasta jooksul), lühikokkuvõte aktiivse vananemise indeksi kohta, kättesaadav aadressil <http://europa.eu/ey2012>

innovatsioonipartnerlus⁶⁶ selleks, et hinnata, kuivõrd hästi vanemaealised oma potentsiaali ära kasutavad.

Komisjon toetab liikmesriike

- parandades kestevandmete kogumist, keskendudes eelkõige lastele, et olla paremini kursis sotsiaalpoliitika kõiki vanuserühmi hõlmava lähenemisviisi arengu ja jälgimisega. Sellekohased edusammud esitatakse aruandes, mis kajastab tööhõivet ja sotsiaalseid muutusi Euroopas;
- testides tingimuslike rahaülekannete tõhusust väikelaste hariduse ja lastehoiu toetamise puhul programmi „Progress” raames rahastatava uurimisprojektiga;
- koostades koos sotsiaalpoliitika komiteega 2013. aastal aruande pikaajalise hoolduse poliitika kohta, millega toetatakse tervena ja aktiivsena vananemist ja tõstetakse igas eas inimeste võimekust sõltumatusena elada, kasutades selleks uute tehnoloogiate pakutavaid võimalusi, sealhulgas e-tervise programmi, ja jälgides edusamme jätkusuutliku ja piisava sotsiaalkaitse tagamisel, mis vähendab pikaajalise hoolduse vajadust. Komisjon koostab liikmesriikide jaoks poliitikakujundajate käsiraamatu, et abistada neid pikaajalise hoolduse strateegiate kavandamisel. Käsiraamatus kasutatakse materjale, mis on saadud 2013. – 2014. aastal Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse Tulevikutehnoloogiate Instituudi töös.

3. ELI FONDIDE KASUTAMISE JUHEND AASTATEKS 2014–2020

Euroopa Liidu eelarve peab olema „kogu Euroopa majanduskasvu ja töökohtade loomise katalüsaator, eelkõige võimendades tootlikke ja inimkapitali tehtavaid investeeringuid”⁶⁷. Samas on liikmesriikidele eelkõige Euroopa Sotsiaalfondi kaudu tööhõive suurendamiseks, inimkapitali arendamiseks ja sotsiaalpoliitika edendamiseks eraldatud vahendite osakaal 1989. aastast saadik vähenenud. Seepärast on komisjon teinud ettepaneku, et ajavahemikus 2014-2020 tuleks eraldada vähemalt 25% ühtekuuluvuspoliitika rahalistest vahenditest inimkapitali ja sotsiaalseteks investeeringuteks, st Euroopa Sotsiaalfondi (ESF) vahendid tuleks investeerida inimestesse. Täpsemalt tegi komisjon ettepaneku, et vähemalt 20 % kogu ESFi vahenditest igas liikmesriigis eraldataks ühe konkreetse eesmärgi, nimelt sotsiaalse kaasatuse edendamise ja vaesuse vastu võitlemise elluviimisele.

2007.–2013. aasta programmiperioodil sai Euroopa Sotsiaalfondi vahendusel toetust üle 50 miljoni inimese, sealhulgas ainuüksi 2011. aastal üle 4,5 miljoni töötu ja 5 miljonit mitteaktiivset inimest. Selleks eraldati ESFi vahenditest 75 miljardit eurot, millega aidati inimestel ära kasutada oma potentsiaali, omandada paremaid oskusi ja leida nii paremaid töövõimalusi. ESFi programmidega aidati leevendada kriisi negatiivset mõju, säilitada töökohti ja valmistada inimesi ette majanduse tõusuks. Euroopa Regionaalarengu Fondi kaudu eraldati 18 miljardit eurot sotsiaalse kaasatuse meetmete, esmajoonel hariduse, tervishoiu ja sotsiaalsete infrastruktuuride arendamise meetmete toetamiseks.

Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondid,⁶⁸ eelkõige Euroopa Sotsiaalfond, aga ka 2007.-2013. aasta programm „Progress”, 2014.–2020. aasta sotsiaalsete muutuste ja

⁶⁶ Täisväärtusliku eluperioodi pikendamist käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse eesmärk on suurendada ELi kodanike keskmist eluiga 2020. aastaks kahe aasta võrra. See on osa strateegia „Euroopa 2020” juhtalgusest „Innovatiivne liit”.

⁶⁷ Eelnõu: Euroopa Ülemkogu järelused (7.-8. veebruar 2013).

⁶⁸ Euroopa Sotsiaalfond (ESF), Euroopa Regionaalarengu Fond (ERDF), ühtekuuluvusfond, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD), Euroopa Merendus- ja Kalandusfond.

innovatsiooni programm ja enim puudustkannatavate isikute jaoks loodud Euroopa abifond on olulised vahendid, mille kaudu liikmesriigid sotsiaalsete investeeringute paketi sätetatud strateegiaid rakendama hakkavad. Ühtekuuluvuspoliitika vahendid, mille eesmärk on tugevdada majanduslikku, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust kogu liidus, on ka 2014.-2020. aasta programmiperioodil olulised, et täita strateegia „Euroopa 2020” eesmärke, millele lisaks tuleb ellu viia reformid, mida on rõhutatud käesolevas teatises.

Kaasava majanduskasvu toetuseks on komisjon tungivalt soovitanud liikmesriikidel tagada, et nende tööhõive, inimkapitali arengu, riiklike teenuste ajakohastamise, piirkondlike investeeringute ja sotsiaalse kaasamise poliitikad kajastaksid riigipõhiseid soovitusi ja nende soovitude aluseks olevat analüüsi kõige olulisemate probleemide kohta, mis on välja toodud komisjoni talituste töödokumentides, millega hinnati riiklikke reformikavu ja stabiilsusprogramme⁶⁹. Lisaks Euroopa Sotsiaalfondi⁷⁰ rahastamisvahenditele saab kasutada Euroopa Regionaalarengufondi vahendeid, seda nimelt tervishoiu, sotsiaalsüsteemi, lastehoiu, eluaseme ja hariduse infrastruktuuri investeeringute puhul, aga ka mahajäänud linna- ja maakogukondade füüsilise ja majandusliku taaselustamise toetuseks. Nende investeeringutega saab mõjutada sotsiaalpoliitika reforme, näiteks haridusasutuste desegregatsiooni ning üleminekut kohaliku omavalitsuse pakutavatele hooldusteenustele ja terviklikule eluasemepoliitikale.

Ühissätete määruses⁷¹ on sätetatud prioriteedid, mida rahastada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide kaudu. Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega toetatakse liikmesriike riigipõhiste soovitude ja riiklike reformikavade rakendamisel. Püstitatud eesmärkide saavutamist jälgitakse Euroopa poolaasta raames.

Liikmesriigid võivad kasutada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfonde selleks, et toetada käesolevas teatises sätetatud poliitiliste suuniste rakendamist, sealhulgas sotsiaalse innovatsiooni, sotsiaalmajanduse ja sotsiaalsete ettevõtete toetamise kaudu⁷². Tõhusamate sotsiaalpoliitiliste meetmete väljatöötamisele aitab kaasa ka Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengufondi vahendite suunamine sotsiaalvaldkonna uuendustesse,⁷³ nii saab paremini innovaatilisi lähenemisviise testida ja nende osakaalu suurendada.

Komisjon esitab 2013. aasta kesksaavas avaldatavas tegevusjuhendis täpsemad suunised selle kohta, kuidas liikmesriigid saavad kõige paremini struktuuri- ja investeerimisfondide vahendeid kasutusele võtta, et kokkulepitud temaatilisi eesmärke saavutada. Tegevusjuhend aitab ellu viia poliitilisi reforme ja osutada jätkusuutlikke ja tõhusaid riiklikke teenuseid. Näiteks laste vaesuse kontekstis rõhutatakse juhendis seda, milliseid sekkumisi oleks vaja riigis, kus romade arv on suur, kus on vähe lastehoiuvõimalusi ja kus hariduse omandamise tase on ebaühtlane. Muudeks teemadeks on näiteks innovatsioon, lastehoid, tervishoid, institutsionaalse hoolduse asendamine kogukonnapõhisega ja aktiivne kaasamine.

⁶⁹ http://ec.europa.eu/europe2020/index_et.htm

⁷⁰ Vt komisjoni talituste töödokument „Euroopa Sotsiaalfondi kaudu tehtavad sotsiaalsed investeeringud”, SWD (2013) 44.

⁷¹ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006.

⁷² Vt komisjoni talituste töödokument „Euroopa Sotsiaalfondi kaudu tehtavad sotsiaalsed investeeringud”, SWD (2013) 44.

⁷³ Komisjon on teinud ühtekuuluvuspoliitika määruses ettepaneku, et aastatel 2014–2020 investeeritaks eelkõige sotsiaalmajandusse ja sotsiaalsetesse ettevõtetesse.

Lisaks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidele sisaldab ka sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programm, algatus „Horisont 2020”, ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm (COSME)⁷⁴ ja tervishoiuprogramm konkreetseid sätteid sotsiaalpoliitiliste uuenduste rahalise toetamise kohta. Euroopa Sotsiaalfondi vahendeid võib kasutada selleks, et edukad sotsiaalpoliitika meetmed, mida on testinud nii riiklik kui ka erasektor, leiaks laiemat kasutust. Euroopa abifond enim puudustkannatavate inimeste jaoks aitab liikmesriikidel tagada, et piisavad elatisvahendid oleksid suunatud toidupuuduse, kodutuse ja materiaalse puuduse probleemi lahendamiseks. ELi vahenditele lisaks saab kasutada näiteks Maailmapanga, Euroopa Nõukogu Arengupanga ja Euroopa Investeerimispanka grupi vahendeid.

Komisjon kutsub liikmesriike üles

- eraldama ühtekuuluvuspoliitika ja põllumajanduse arendamiseks ettenähtud vahendeid inimkapitali arendamiseks, sealhulgas tööhõive ja sotsiaalse kaasatuse parandamiseks, piirkondlike ebavõrdsuste vähendamiseks, aktiivse ja tervena vananemise toetamiseks, sotsiaal-, haridus- ja tervishoiuteenuste kättesaadavuse suurendamiseks ja elukestva õppe edendamiseks. Need vahendid peaksid olema piisavalt suured, et rakendada riigipõhistes soovitustes kavandatud struktuurseid muudatusi, võttes seejuures arvesse strateegia „Euroopa 2020” eesmärgi. Komisjon soovib tagada, et fondide vahendite abil teostatud sekkumised järgiksid igati asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi ja sotsiaalsete investeeringute lähenemisviisi;
- tegelema puudega inimeste vajadustega, sealhulgas vaesemates ja eraldatud piirkondades elavate puudega inimeste vajadustega, kasutades selleks struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest rahastatud koordineeritud tegevust;
- otsima võimalusi ELi vahendite täiendamiseks Maailmapanga, Euroopa Nõukogu Arengupanga ja Euroopa Investeerimispanka grupi vahenditega;
- testima sotsiaalpoliitikas uusi lähenemisviise (näiteks infotehnoloogiaalaseid uuendusi), kasutama sealhulgas sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programmi vahendeid ja seejärel levitama kõige edukamaid uuendusi struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite abil;
- kaasama huvirühmi, eelkõige sotsiaalse sekkumise sihtrühmadele lähedalseisvaid kodanikuühiskonna organisatsioone nii tegevuse kavandamisse kui ka rakendamisse ja tagama, et huvirühmadel oleks juurdepääs fondide vahenditele.

Komisjon toetab liikmesriikide meetmeid

- töötades 2013. aasta keskpaigaks välja tervikliku tegevusjuhendi struktuuri- ja investeerimisfondide kasutuselevõtu kohta, milles toetatakse sotsiaalsete investeeringute lähenemisviisile. Kooskõlas struktuurifondide määruis sätestatud korraga liikmesriikide poolt esitatud teabe alusel teostab komisjon programmide rakendamise väljundite ja tulemuste järelevalvet. Juhul, kui rakendamisel on ilmnenud probleeme, arutab komisjon küsimust liikmesriikidega ühissätete määruis sätestatud menetluste kohaselt;
- võimaldades paremat teabevahetust. Komisjon koostöös liikmesriikide ja Eurofoundiga (Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond) valmistab ette teadmispanga, mis hõlbustab kogemuste jagamist nii poliitika küsimustes kui ka

⁷⁴

Ettevõtete konkurentsivõime ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate programm.

struktuuri- ja investeerimisfondide heade tavade tutvustamisel. Komisjon toetab ESFi vahenditest vaesuse kaardistamist, seejuures tehakse kindlaks piirkonnad, kus olud on mitmest seisukohast väga ebasoodsad. Kaardistamise eesmärk on tagada, et sekkumisvahendid jõuaksid sihtrühmani;

- tõstes ESFi vahendite kaudu riiklike ja piirkondlike ametiasutuse suutlikkust tõhusate meetmete rakendamisel, sealhulgas sotsiaalse ettevõtluse edendamisel.

4. SIHIPÄRASED ELI ALGATUSED

Selles jaos tutvustab komisjon algatusi, millele teatistes on viidatud ning mis on sotsiaalsete investeeringute sihipärase ja tervikliku lähenemisviisi tagamise seisukohast väga olulised.

4.1. Meetmed, millega soodustatakse sotsiaalsete investeeringute rahastamist

Komisjon jätkab toetamist struktuurifondide, eelkõige ESFi kaudu, kuid kasutada võiks ja tuleks ka uusi rahastamisvahendeid, sest see hõlbustaks eelarvete konsolideerimist erasektori vahendite suurema kaasamise abil.

- *Sotsiaalsete ettevõtete rahastamise toetamine: Euroopa sotsiaallettevõtlusfondid*

Nagu on märgitud sotsiaalse ettevõtluse algatuses, on sotsiaalsetel ettevõtetel sotsiaalse kaasatuse edendamisel ja inimkapitali investeerimisel tähtis roll. Sotsiaalsetel ettevõtetel peaks aga olema lihtsam pääseda ligi erasektori vahenditele, see aitaks nende tegevust toetada ja võimaldaks neil laieneda. Lisaks sellele, et sotsiaalsetele ettevõtetele on kavas hakata andma alates 2014. aastast toetust sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programmi raames, on komisjon teinud ettepaneku võtta vastu määrus,⁷⁵ millega luuakse Euroopa sotsiaallettevõtlusfondi märgis, et investoritel oleks lihtsam leida fonde, mis toetavad Euroopa sotsiaalseid ettevõtteid, ning saada teavet sotsiaallettevõtlusfondide kohta. Kavandatud määrusega kõrvaldatakse takistused, mis esinevad fondide vahendite kaasamisel Euroopas, ja muudetakse investeerimine lihtsamaks ja tõhusamaks. Lisaks eelnevale töötab komisjon välja metoodika, mille alusel mõõta sotsiaalsete ettevõtete sotsiaalmajanduslikku kasumlikkust, ning kutsub 2014. aasta alguses kokku kõrgetasemelise konverentsi sotsiaallettevõtluse toetamise heade tavade tutvustamiseks.

- *Uute finantsvahendite kasutamise võimalused*

Sotsiaalsete investeeringute innovaatiline rahastamine erasektori ja kolmanda sektori vahendite abil on riikliku sektori toetamise seisukohast ülimalt oluline. Siin võib tähtsat rolli mängida mikrofinantseerimine. Uute väikeettevõtete asutamine on strateegia „Euroopa 2020” tööhõive ja kaasatuse eesmärkide saavutamise seisukohast esmatähtis. Kuid ettevõtete asutamise üks peamistest takistustest on rahastamisvahendite kättesaamatus, seda eelkõige mikrokrediidi puhul. Komisjon on teinud ettepaneku jätkata sotsiaalsete muutuste ja innovatsiooni programmi raames mikrokrediidirahastu „Progress” rahastamist, selleks on alates 2014. aastast eraldatud 92 miljonit eurot. Rahastatakse mikrokrediidi pakujate suutlikkuse suurendamist ja muudetakse lihtsamaks nende inimeste rahaline toetamine, kes tahavad luua väikeettevõtet, kuid kellel on tavatingimustel laenu saamisega raskusi.

- *Sotsiaalsed võlakirjad*

⁷⁵

Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus Euroopa sotsiaallettevõtlusfondide kohta, KOM/2011/862 (lõplik), 7. detsember 2011.

Muude võimaluste hulgas tuleks uurida ka sotsiaalseid võlakirju (*Social Impact Bonds*), millega soodustatakse erainvestorite osalust sotsiaalprogrammide rahastamisel, tagades neile kasumi riikliku sektori kaudu, juhul kui programmidega on saavutatud positiivseid sotsiaalseid tulemusi. Komisjon toetab liikmesriikidevahelist kogemuste vahetamist.

4.2. Adekvaatsete elatishüvitiste tagamine / Sotsiaalsete õiguste laialdasem teadvustamine

Komisjon tagab, et rakendatakse sätted, millega kaitstakse kõige enam abi vajajaid, teavitab haavatavaid tarbijarühmi ja osutab sihipärast abi ebasoodsate olude all kannatavatele inimestele teadlike valikute tegemisel.

- *Adekvaatsete elatiste tagamine*

Enamikul liikmesriikidel on mingisugused minimaalse sissetuleku kavad olemas. Nende kavade piisavust saaks aga sageli parandada. Toetuste tase peaks olema piisavalt kõrge, et elada väärikalt ja samal ajal aidata inimestel säilitada motivatsiooni ja olla aktiivne tööturul. Euroopa poolaasta raames jälgib komisjon sissetulekutoetuste piisavust, kasutades selleks näidiseelarveid, mis koos liikmesriikidega välja töötatakse.

- *Haldussuutlikkuse tagamine ja süvendamine hüvitiste jagamise keskasutuste loomiseks*

Toetuste keskse jagamise mudel aitab tõsta sotsiaalkaitseüsteemide tõhusust ja tulemuslikkust. Nn hüvitiste jagamise keskasutused lihtsustavad hüvitiste andmise organisatoorset poolt, parandavad teenuste osutamist ja suurendavad nende tarbimist. Selline lähenemine suurendab kasutajasõbraliku teabe kättesaadavust, valitsuse eri tasandite vahelist koordineerimist ja suutlikkust, mis aitab vähendada nii teenuse osutajate kui ka seda tarbivate klientide halduskoormust. Komisjon toetab liikmesriike sel viisil, et aitab lihtsustada heade tavade vahetust, muu hulgas luuakse sel eesmärgil koostöös Eurofoundiga (Euroopa Elu- ja Töötingimuste Parandamise Fond) teadmistepank. ESFi vahendid tehakse kättesaadavaks temaatilise eesmärgi „Institutsioonide võimekuse parandamine ja tõhus avalik haldus” raames. Komisjon pöörab edaspidi liikmesriikide aktiivse kaasamise strateegiate rakendamise hindamisel kõnealustele lähenemisviisidele suurt tähelepanu.

- *Finantsalase kaasamise tõhustamine*

Maksekontod on inimeste jaoks väga oluliseks vahendiks majandus- ja ühiskonnaelus osalemisel Töötasu ja hüvitisi makstakse üha sagedamini pangakontode kaudu, sama kehtib kommunaalmaksete tegemisel. Pangakonto olemasolu on ka eelduseks teistele põhifinantsteenustele, näiteks tarbijalaen, hüpoteeklaen, elukindlustus, elektroonilised maksed ja investeeringud. Sel eesmärgil on komisjonil kavas esitada direktiivi ettepanek, milles käsitletakse põhimaksekonto kättesaadavust.

- *Inimeste kaitsmine finantsraskuste korral*

Finantskriis on näidanud, millist kahju võib vastutustundetu laenu andmine ja võtmine põhjustada nii tarbijale kui ka laenu andjale. Tarbijaid, kes ostavad kinnisvara või võtavad laenu, mille tagatiseks on nende kodu, on vaja teavitada võimalikest riskidest, ja asutused, kes laenudega tegelevad peavad olema äritegevuses vastutustundlikud. Komisjon on avaldanud töödokumendi vara arestimise menetluste vältimise riiklike meetmete ja tavade kohta⁷⁶. Lisaks tahab komisjon parandada tarbijate kaitset, esitades direktiivi ettepaneku, milles

⁷⁶

Komisjoni talituste töödokument „National measures and practices to avoid foreclosure procedures for residential mortgage loans”. SEC(2011) 357, 31. märts 2011.

käsitletakse eluasemelaenulepinguid. 2013. aasta alguses avaldab komisjon uuringu, milles tuuakse esile ja analüüsitakse erinevaid õiguslikke tehnikaid ja parimaid tavu tarbijakaitse tugevdamiseks. Need algatused moodustavad osa ennetavast lähenemisest, millega leevendatakse finantspingeid ja võideldakse kodutuse vastu.

- *Energiatõhusus*

Uus energiatõhususe direktiiv⁷⁷ julgustab liikmesriike kaasama riiklikesse energiakavadesse sotsiaalse suunitlusega nõudeid ja selles direktiivis rõhutatakse ebasoodsates oludes olijate erivajadusi ning soovitatakse lahendada energia ostuvõimetuse probleemi seeläbi, et inimesed saaksid oma majapidamistesse arukad arvestid ning et neile esitataks informatiivsed maksearved, milles haavatavatele elanikkonnarühmadele antakse selget, usaldusväärset ja hästi ajastatud teavet nende energiatarbimise kohta ja ka selle kohta, kuidas tarbimist vähendada.

- *Teabe kättesaadavuse parandamine kodanike jaoks*

Kättesaadav teave, näiteks töötusmisteenuste, töötushüvitiste, lastetoetuste, tervishoiuteenuste või õpitoetuste kohta, on oluline võrdsete võimaluste tagamisel ja kodanike majandus- ja ühiskonnaelus osalemiseks. Et lihtsustada inimeste juurdepääsu taolisele teabele, on esitatud direktiivi ettepanek avaliku sektori asutuste veebisaitide käideldavuse kohta,⁷⁸ millega tagatakse avaliku sektori asutuste veebisaitide käideldavus kõigi kodanike, kaasa arvatud puudega inimeste ja vanemaegaliste jaoks. Lisaks teavitab komisjon inimesi nende sotsiaalsetest õigustest, luues kasutajasõbraliku sotsiaalkaitse juhendi, ja aitab luua teenuseid, mille abil inimesed omaksid ülevaadet oma pensioniõigustest. Lisaks toetab komisjon vaba liikumist käsitlevate õiguste kohaldamist ja jõustamist, esitades 2013. aasta esimesel poolel sellekohase direktiivi ettepaneku.

4.3. Investeeringud laste heaks / Väikelaste haridus ja lastehoid

Väikelaste hariduse ja lastehoiu potentsiaali suurendamine on sotsiaalne investeering, mis aitab vähendada laste ebavõrdsust ja lahendada laste ees seisvaid teisi probleeme varase sekkumise kaudu.

- *Lastehoiu kättesaadavuse parandamine*

Väikelaste hariduse ja lastehoiu kättesaadavus avaldab positiivset mõju kogu inimese elu jooksul, näiteks aitab see vältida koolist väljalangemist, parandab võimalusi tööturul ja lihtsustab sotsiaalset liikuvust. Ebasoodsates oludes kasvavate laste probleemide lahendamisel on väga oluline, et väikelaste haridus- ja hoiuteenused tagaksid varajase sekkumise. Lisaks on need teenused vajalikud selleks, et kõrvaldada takistused lapsevanemate tööturul osalemiseks. Soovituses, milles käsitletakse laste heaks investeerimist, kutsutakse laste võimalusi parandava tervikliku strateegia ühe osana üles muutma väikelaste haridus ja lastehoid paremini kättesaadavaks eesmärgiga saavutada Barcelona eesmärgid. Lisaks on komisjonil kavas korraldada uuring, kuidas tingimuslikud rahalised siirded aitaksid parandada väikelaste haridust ja lastehoidu. Euroopa Komisjon ning Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD) süvendavad koostööd poliitiliste algatuste puhul, millega parandataks väikelaste hariduse ja lastehoiu kvaliteeti ning kättesaadavust kogu Euroopas, tuues esile sellekohased parimad tavad.

⁷⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ, artikli 7 lõike 7 punkt a ja artikkel 10.

⁷⁸ Komisjoni ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv avaliku sektori asutuste veebisaitide käideldavuse kohta, KOM/2012/721 (lõplik), 3. detsember 2012.

- *Koolist väljalangemise vähendamine*

Koolist väljalangejate puhul on suurem tõenäosus, et nad ei leia tööd või et neid ohustab vaesus ja sotsiaalne tõrjutus. Strateegias „Euroopa 2020” on püstitatud eesmärk vähendada koolist väljalangenute määra alla 10% tasemele. Praegu jätab kooli pooleli 13,5% noortest. Koolist väljalangenute arvu vähendamine on Euroopa Sotsiaalfondi investeeringute prioriteetide hulgas. Liikmesriigid saavad ESFi vahendeid kasutada poliitika väljatöötamiseks, mis on kooskõlas nõukogu 2011. aasta soovitus⁷⁹ sätestatud tervikliku strateegiaga, mis hõlmab ennetavaid meetmeid, otsest sekkumist ja meetmeid, mille eesmärk on tuua haridussüsteemi tagasi need inimesed, kes on sealt välja langenud. Uus programm „Erasmus kõigile”,⁸⁰ mis on mõeldud hariduse, koolituse, noorte ja spordi toetamiseks, arvestab vajadust suurendada ELi tasandi investeeringuid haridusse ja koolitusse ning selle rakendamine edaspidi võimaldab toetada kaasavaid haridusteemalisi algatusi.

5. JÄRELDUS – EHK MIS SAAB EDASI?

Majanduskriisi ajal ilmnas nii ELi liikmesriikide majanduse omavaheline seotus kui ka see, kui erinev on tööturuasutuste ja sotsiaalhoolekandesüsteemide suutlikkus probleeme lahendada. Kriisi ajal leidis kinnitust ka sotsiaalpoliitika ja eelarveliste vahendite olulisus ELi üldise stabiilsuse tagamisel. Kuigi sotsiaalpoliitika kuulub esmajoonel liikmesriikide pädevusse, toetab ja täiendab EL liikmesriikide tegevust.

Majanduse juhtimist on nüüdseks tõhustatud ja liikmesriikide finantsolukorda jälgitakse põhjalikumalt. Lisaks sellele tuleks parandada poliitilist järelevalvet sotsiaalvaldkondades, mis aja jooksul aitab kriisiga toime tulla, kriisi tagajärgi leevendada ja tagada sotsiaalsete investeeringute piisav tase kogu Euroopas. Seda teematikat tuleb käsitleda ka käimasolevates aruteludes Euroopa Majanduspiirkonna sotsiaalse dimensiooni üle.

Sotsiaalsete investeeringute paketi eesmärk on suunata liikmesriikide poliitika ümber vajalike sotsiaalsete investeeringute suunas ning tagada sotsiaalsüsteemides vahendite piisavus ja jätkusuutlikkus, samas sidudes need meetmed liikmesriikides tehtava ELi fondide, eelkõige ESFi vahendite parima kasutamisega. Komisjon kutsub liikmesriike üles võtma käesolevas pakettis sätestatud meetmeid ja järgima soovitusi, mida saab jaotada kolme harru:

1. Sotsiaalsete investeeringute tõhustamine Euroopa poolaasta raames

- Liikmesriikidel soovitatakse tungivalt suurendada asjakohaste huvirühmade, eelkõige tööturu osapoolte ja kodanikuühiskonna organisatsioonide kaasatust kõikidel tasanditel, kui riigid ajakohastavad oma sotsiaalpoliitikaid strateegia „Euroopa 2020” raames.
- Liikmesriikidel soovitatakse kajastada riiklikes reformikavades sotsiaalsete investeeringute pakettis esitatud juhiseid ja pöörata erilist tähelepanu:
 - sotsiaalsete investeeringute tähtsuse tõstmisele sotsiaalpoliitikas, seda eelkõige valdkondades nagu (laste)hoid, haridus, koolitus, aktiivsed tööturumeetmed, eluasemetoetused, rehabiliteerimine ja tervishoiuteenused;

⁷⁹ Nõukogu soovitus varakult haridussüsteemist lahkumise vähendamise poliitika kohta, ELT C 2011, 191/01.

⁸⁰ Komisjoni teatis „Erasmus kõigi jaoks: ELi haridus-, koolitus-, noorsoo- ja spordiprogramm”, KOM(2011) 787, 23. november 2011.

- terviklike aktiivse kaasamise strateegiate rakendamisele, sealhulgas aidata kaasa näidiseelarvete väljatöötamisele, suurendada hüvitiste ja teenustega kaetust ja sotsiaalsüsteemide lihtsustamist näiteks keskse lähenemise kaudu ning vältida erinevate hüvitiste omavahelist kattuvust.
- Komisjon toetab sotsiaalkaitse reforme ja pöörab riigipõhiste soovituste koostamisel ning Euroopa poolaasta eesmärkide kehtestamisel tähelepanu sotsiaalsete investeeringute ja aktiivse kaasamise teemadele. Komisjon toetab liikmesriike tõhustades tulemuste jälgimist ja koostöös Euroopa statistikasüsteemiga aitab komisjon koostada kvaliteetset ja hästi ajastatud statistikat vaesuse kohta⁸¹ ning kogub andmeid sotsiaal- ja tervishoiusüsteemide tulemuslikkuse kohta⁸².

2. ELi fondide kasutamine sotsiaalsete investeeringute toetamiseks

- Liikmesriikidel soovitatakse tungivalt ELi fondide ja ESFi vahendite jaotamisel 2014.–2020. aastaks arvesse võtta sotsiaalsete investeeringute mõõdet. See hõlmab rahastamisallikate ja vahendite jaotamise innovaatilisi lahendusi ning kogemustest õppimist (nt sotsiaalsed võlakirjad, mikrofinantseerimine ja sotsiaalse ettevõtluse toetamine).
- Komisjon toetab liikmesriike käesolevas paketis sätestatud juhiste kohase tegevuse kavandamisel ja temaatilistes tegevusjuhistes, milles käsitletakse sotsiaalseid uuendusi, institutsionaalse hoolduse asendamist kogukonnapõhise ja tervishoidu.

3. Juhtimise tõhustamine ja aruandlus

- Liikmesriikidel soovitatakse asjakohaste komiteede vahendusel teha ettepanekuid strateegia „Euroopa 2020” sotsiaalse mõõtme tugevdamiseks, sidudes käimasolevad tegevused, näiteks avatud koordineerimise meetodi ja tõhustatud aruandluse liikmesriikide sotsiaalsüsteemide toimimise kohta. Komisjon koostab uusi juhendeid ja järelevalveinstrumente, võttes arvesse olemasolevaid makromajanduslikke, finantside ja tööhõive juhtimise vahendeid eesmärgiga kõrvaldada sotsiaalpoliitika süsteemide erinevused. Selleks kasutatakse võrdlusanalüüsi ja tulemuste järelevalvet, andmed saadakse sotsiaalkaitse olukorra jälgimise vahendi⁸³ kaudu.
- Komisjon teeb tihedat koostööd liikmesriikidega asjakohase nõukogu tööühma, sotsiaalkaitsekomitee ja muude asjakohaste komiteede raames, et toetada esitatud kaalutlusi, ning jätkab dialoogi asjakohaste huvirühmadega, eelkõige vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi iga-aastase kohtumise käigus.

⁸¹ Parandatakse sissetulekuid ja elamistingimusi käsitleva ELi statistika standardset andmeedastust, esitatakse näitajaid ilmajäetuse ja finantsolukorra hindamise kohta vaatlusaasta lõpus, kogutakse kiiremini andmeid leibkonna igakuise sissetuleku kohta (võimaluse korral aastase sissetuleku kohta) ja uuritakse võimalusi toimetulekustrateegiaid käsitleva iga-aastase mooduli väljatöötamiseks.

⁸² Kasutades Euroopa Ühenduse tervishoiunäitajaid (ECHI).

⁸³ Nõukogu dokument 13723/12: Sotsiaalkaitse olukorra jälgimise vahend mõõdab statistiliselt olulisi aastaseid muutusi (tähelepanuväärseid sotsiaalsed suundumused) peamiste näitajatena, mis on kokku lepitud sotsiaalkaitse näitajate tabelis ja süvendab temaatilist järelevalvet tähelepanuväärsemate sotsiaalsete suundumuste osas.